శ్రీ వేమూరి సత్యనారాయణ

వసుంధర మాటల్లో:

ఆంధ్రప్రభ వారపత్రికలో శ్రీ శ్రీరమణ నిర్వహించిన అద్భుతమైన శీర్షిక శ్రీ చానెల్. ఇతరులని ప్రశంసించడమనే ముసుగులో తెలివిగా స్వోత్కర్షని ఇరికించే ప్రక్రియనాయన గొప్పగా విశ్లేషించారు. శ్రీ వేమూరి సత్యనారాయణ గురించి మేము చెప్పే నాలుగు మాటలూ అందుకు ఉదాహరణగా నిలిచే అవకాశముంది. కానీ తప్పదు. ఆరంభంలో మా ఎదుగుదల ఆయనతో ముడివడి ఉంది మరి. శ్రీరమణ దీన్ని ముందరి కాళ్ళకి బంధమంటే కూడా కాదనలేం. ఇక విషయంలోకి వస్తే-

'మృత్యుదేవత' అనే చిన్న క్రైమ్ తరహా నవల వ్రాసి 1975లో జ్యోతి మాస పత్రికకి పంపితే- అది వేసుకుంటున్నట్లు శ్రీ వేమూరి సత్యనారాయణనించి ఉత్తరం వచ్చింది. అదే మాకు తొలిసారిగా ఆయన పేరుతో పరిచయం. ఆ తరహా రచనల్ని సాంఘిక పత్రికల్లో వేసే సంప్రదాయం అప్పట్లో లేకపోవడంవల్ల మాకప్పుడు ఆశ్చర్యానందాలు కలిగిన మాట వాస్తవం. ప్రచురణ సమయానికి మేము జర్మనీలో ఉంటే ఆ చిరునామాకి ఓ కాపీ పంపడం వారి సహృదయతకి నిదర్శనం. తర్వాత

ముళ్ళపూడి-మునిమాణిక్యంల మిశ్రమ ప్రభావముండి- మాదంటూ ఓ ముద్ర కూడా వేయగల 'పెళ్ళయ్యాక చూడు' అనే నవల 1976లో వ్రాసాం. అది మాకెంతో నచ్చినా అలాంటి నవలకి సంపాదకులతో పరిచయాలవసరమని మా నమ్మకం. విలక్షణమైన రచనల్ని ఆదరిస్తుందని జ్యోతికి పంపితే- వేమూరి సత్యనారాయణ ఆ రచనని ప్రచురణకి స్వీకరించడమే కాక- ఎంతగానో ప్రశంసిస్తూ ఉత్తరం వ్రాసారు. మాసపత్రిక నవలానుబంధం సైజుకి కుదించాల్సి వస్తే- పాఠకుల్ని మరిన్ని నవ్వుల జల్లులకి దూరం చేస్తున్నందుకు బాధగా ఉందన్న వారి వినయం కొత్తగా నవలా రచన ప్రారంభించిన మాకు ఆశ్చర్యమే కదా! అది మాకు వారి మలి పరిచయం. ఆ తర్వాత మేము 'పెళ్ళి చేసి చూడు' అనే కుటుంబ నవల ఒక వినూత్న ప్రయోగంగా వ్రాసి పంపామంటే అప్పటికి మాకు వేమూరి సత్యనారాయణ అభిరుచిపై కలిగిన నమ్మకమే కారణం. ఒక మధ్యతరగతి కుటుంబంలో జరిగిన పెళ్ళి వివరాలనిచ్చే ఆ కథ ఎందరో అపరిచితుల ప్రశంసలనందుకుంది. 2007లో మా అభిమాన ఆరాధ్య రచయిత ముళ్ళపూడి వెంకటరమణ (అంతవరకూ మాతో ఎటువంటి పరిచయం లేకపోయినా) ఆ నవల చదివి చెన్నైనుంచి ఫోన్ చేసి చాలాసేపు అభినందించినప్పుడు- ప్రచురించిన సంపాదకుణ్ణే గుర్తు చేసుకున్నాం. సత్యనారాయణకావిషయం తెలిసేసరికి మేము అమెరికాలో ఉన్నాం. అప్పుడాయన తానెన్నిక చేసిన నవలకి లభించిన ప్రశంసలకి గర్వపడుతూ అమెరికాకి ఫోన్ చేసి అభినందించారు. సంపాదకుడిగా ఆయనకున్న అంకితభావానికి అంతకంటే ఉదాహరణ ఏం చెప్పగలం? జ్యోతి నవలల పోటీలో ద్వితీయ బహుమతి పొందిన మా 'వరాలిచ్చే దేవుళ్ళు' నవలకి సినిమా అవకాశమొస్తే తనే చొరవ చేసి మాకా విషయం తెలిపి 1980లో కాబోలు మమ్మల్ని చెన్నై రప్పించారు. అదే మాకు ఆయనతో తొలి ముఖ పరిచయం. ధనికొండ హనుమంతరావు తనయుడు శ్రీధర్ ప్రారంభించిన ప్రమోద అనే పిల్లల పత్రికకి సలహాదారుగా ఉంటూ- తర్వాత కొంత కాలానికి ఆ పత్రికని ఆయన తనే నిర్వహించడమూ మాకు తెలుసు. మరోసారి వేరే సినిమా పనిమీద మద్రాసు వెళ్ళినప్పుడు- ఆయన ఇంట్లో 'మంచు పల్లకి' సన్నాహాలు కుటుంబ వ్యవహారంలా నడవడం కళ్ళారా చూడ్డం మరపురాని అనుభవం. అప్పట్నించీ మేము పరస్పరం హితులం, సన్నిహితులం. ఆయన తత్వం ఎటువంటిదంటే- సినీలోకంలో ఆయన ఎన్నో విజయాలు సాధించినా ఆర్థికంగా బావుకున్నది లేదు. ఇప్పటికీ ఆయన ఆసక్తి సాహిత్యమే ఐనా- పత్రికాలోకంలో అనుకూల వాతావరణమూ లేదు. తెలుగునాట చెప్పుకోతగ్గ మంచి పత్రికలున్నప్పటికీ- ఆయన సంపాదకత్వంలో ఓ పత్రిక లేకపోవడం ఆ మేరకి మన పత్రికారంగానికి లోటు. ఎందుకంటే ప్రాచుర్యం పొందిన జ్యోతివంటి మాసపత్రికని ఎనిమిది సంవత్సరాలపాటు ఆ స్థాయిలో నిర్వహించడం సామాన్య విశేషం కాదు. మాకున్న పరిమిత

జ్ఞానం ప్రకారం- ఆయన హయాంలో ఊపిరి పోసుకున్న వారిలో మాకు తెలిసి మేము కాక యండమూరి, మల్లాది, (మీరా) లక్ష్మి ఉన్నారు. ఒకొక్కరే నోరు విప్పితే- ఆయన గురించి మరిన్ని కుతూహల విశేషాలు తెలియగలవని నమ్మకం. ఈ అక్షరజాలం అందుకు సహకరిస్తుందని ఆశ. ఇంతకిమించి ఆయన చెప్పరని తెలిసి కూడా- ఆయనచేత కొంత చెప్పించే ప్రయత్నం చేసి అదాయన మాటల్లోనే ఇక్కడ అందజేస్తున్నాం.

తన గురించి శ్రీ వేమూరి సత్యనారాయణ మాటల్లో:

బీయస్సీ చదివే (1962-65) రోజుల్లో- నేనూ పత్రిక నడపాలన్న ఆసక్తి పుట్టింది. నేను, కంకిపాటి గంగరాజు (కవి), మండవ గోపాలకృష్ణ (సినీ నిర్మాత), వేమూరి బలరాం (స్వాతి) ఒకే ఊరికి (ఘంటసాలపురం) చెందిన సమకాలికులం. నేను, బలరాం, నాగేశ్వరరావు, తుమ్మల గోపాలరావు (తర్వాత కొన్నాళ్ళు ప్రభవ మాసపత్రిక నడిపారు) సమాన వాటాదారులుగా స్వాతి మాసపత్రికని 1970లో ప్రారంభించాం. మేమందరం ప్రభుత్వోద్యోగాల్లో ఉండడంవల్ల సంపాదకుడిగా మండవ గోపాలకృష్ణ పేరు వేసి, శీలా వీర్రాజుని గౌరవ సంపాదకులుగా అభ్యర్థించాం. తొలి సంచిక ముఖచిత్రం బాపు (అదే తర్వాతనించి స్వాతి చిహ్నమైంది), స్వాతి మకుటాక్షరాలు చంద్ర (ఇప్పటికీ కొనసాగుతున్నాయి) సమకూర్చారు. సంపాదకవర్గంలో నాది ప్రముఖపాత్ర. పత్రికకి పేరొచ్చినా నడపడం కష్టంగా ఉండేది. ఆ కారణంగా మధ్యమధ్య చిన్న చిన్న మనస్పర్థలూ వచ్చి నిర్వహణలో కొంత స్తబ్దతకి దారి తీసింది. అలా నాలుగేళ్ళు గడిచాయి. అప్పటికి బలరాంకి కొంత అనుభవమూ, నమ్మకమూ కలగలిసి- ధైర్యం చేసి మొత్తం పత్రికని తనే నడుపుతాననడమే కాక- కొంత గడువిస్తే మిగతా వాటాదారులకి వారివారి పెట్టుబడులు తిరిగిచ్చేస్తానన్నాడు. అలా మేము 1973లో పెద్దమనుషుల ఒప్పందంతో ధర్మబద్ధంగా విడిపోయాం. ఇప్పుడు స్వాతి ఎదుగుదల చూస్తే- బలరాంపట్ల స్నేహభావాన్ని మించిన గౌరవభావం కలుగుతుంది.

రీడర్స్ డైజెస్ట్ పత్రికలోని 'జీవితంనించి నేనేం నేర్చుకున్నాను?' అన్న శీర్షిక నాకు నచ్చింది. ఆ ప్రేరణతో అదే తరహా శీర్షిక స్వాతిలో నిర్వహించాలని తెన్నేటి విశ్వనాథం, భానుమతి, ఎన్టీ రామారావు, నార్ల వెంకటేశ్వరరావు వంటి ప్రముఖులకి ఉత్తరాలు వ్రాసాను. ఒక్క నార్లనించి మాత్రమే ప్రతిస్పందన వచ్చింది.

నా ఆలోచనలు మేధావి వర్గం దిశలో ఎక్కువగా నడుస్తున్నాయని స్వాతి నడిపే రోజుల్లో బలరాం నన్ను హెచ్చరించాడు. సంపాదకుల్లో మూడింట రెండు ఓట్లు పడినప్పుడే కథని ఎన్నిక చేయాలని

మేము నిర్ణయించాం. అలా ఒకసారి 'థాంక్యూ వెరీ మచ్' అనే కథకి నా ఒక్కడి ఓటు మాత్రమే పడడంవల్ల తిప్పిపంపాల్సొచ్చింది. ఆ కథ నాకెంతగా నచ్చిందంటే- 1973లో జ్యోతి మాసపత్రికకి సంపాదక బాధ్యతలు స్వీకరించేక- ఆ కథకోసం అన్వేషణ ప్రారంభించాను. రచయిత/త్రి పేరు అపర్ణ అనీ, ఊరు గుంటూరు అనీ గుర్తు. అదే ఊరికి చెందిన ప్రతాప రవిశంకర్ అనే మరో రచయితని- ఆరా తీయమని కోరాను. ఆయన శ్రమ ఫలితంగా అపర్ణ అన్నది కలంపేరనీ, రచయిత అసలుపేరు చలపతి అనీ తెలిసింది. తిరిగొచ్చిన కథలు లోపభూయిష్టమని భావించే ఆ రచయిత ఆ కథనెప్పుడో చించి పారేసాడట. నేను అడిగానని మళ్ళీ వ్రాసి పంపిన ఆ కథ- అప్పటికీ బాగున్నా- పూర్వపు పస కోల్పోయిందనిపించింది. ఆ కథలో నాకు గుర్తున్న కొన్ని మంచి అంశాలని ఆయనకి గుర్తుచేసి మళ్ళీ తిరగవ్రాయించి ప్రచురించాను. పూర్వమంత కాకపోయినా ఆ కథకి ఎనభై శాతమైనా పూర్వ వైభవం కలిగిందనిపించింది.

నేను జ్యోతి నిర్వహిస్తున్నప్పుడు లక్ష్మి అనే రచయిత్రి 'మీరా' అనే చాలా పెద్ద నవల పంపారు. నాకు నమ్మకమున్నవారు చదివి బాగుందంటే నేను కేవలం పదిహేను పేజీలు మాత్రం చదివి- ఈ రచయిత్రి 'మరో యద్దనపూడి' అన్న నిర్ణయానికి వచ్చాను. ప్రచురితమయ్యేక ఆ నవల ఆమెని 'మీరా లక్ష్మి'ని చేసింది. 1981లో నేను జ్యోతిని విడిచి వచ్చినా ఆ నవల ప్రచురణ సీరియల్‌గా కొనసాగింది.

యండమూరి తొలి నవలల్లో ఒకటైన 'యుగాంతం' ముందు నాకు సినాప్సిస్‌గా వచ్చింది. అది బాగున్నప్పటికీ మొత్తం నవల చదివేకనే ప్రచురణపై నిర్ణయం తీసుకున్నాను. మల్లాది వెంకటకృష్ణమూర్తి 'మేఘమాల' నవల చదివి ముగింపులో హీరోని చంపడం నచ్చక ఆ విషయం ఆయనకి చెప్పాను. మేమిద్దరం కలిసి మాట్లాడుకున్నాక మల్లాది నాతో ఏకీభవించి ముగింపు మార్చారు. ప్రముఖ చలనచిత్రదర్శకుడు వంశీ కూడా జ్యోతి పత్రిక ద్వారానే నాకు పరిచయం. అతడి రచనలు చదివినప్పుడు 'మరో చలం' అనుకున్నాను.

నేను జ్యోతి పత్రికకి సినిమా కబుర్లు కూడా సేకరించేవాణ్ణి. అలా సినీ జర్నలిస్టుగా వ్యవహరిస్తూండగా- ఒక తెలుపు-నలుపు చిత్రాన్ని పొరపాటున రంగుల చిత్రంగా అభివర్ణించినందుకు సినీప్రముఖుడు విజయ బాపినీడుతో వివాదం అనతగ్గ సంవాదం ఏర్పడింది. పొరపాటునే తప్ప అభియోగాన్ని ఆమోదించని నా తత్వంతో అది చాలా దూరమే వెళ్ళినా- చివరికి మళ్ళీ మేమిద్దరం స్నేహంలో యధాస్థితికి రాగలిగాం. జ్యోతి పత్రికకి సినీ జర్నలిస్టుగా ఉండగానే- నటుడు విజయచందర్‌తో పరిచయమైంది. ఆయన తన 'కరుణామయుడు' చిత్రానికి స్పెషల్ పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీసర్ కావాలంటే మిక్కిలినేని జగదీష్‌బాబు పేరు సూచించాను. నెల గడిచినా ఆయన పత్తాలేదని నామీద నింద పడితే-

నేనే ఆ బాధ్యత స్వీకరించాల్సొచ్చింది. ఆ చిత్రం సాధించిన ఘనవిజయం నన్ను సినీ వ్యాసంగానికి మరింత దగ్గిర చేసింది. అంతకాలం దగ్గిర స్నేహితుడిగా మాత్రమే కొనసాగుతున్న తమ్మారెడ్డి భరద్వాజ కూడా అప్పుడు నాకు తన రెండు చిత్రాల పబ్లిక్ రిలేషన్స్ ఆఫీసర్ బాధ్యత అప్పగించాడు. తర్వాత బాపు దర్శకత్వంలో 'రాజాధిరాజు' చిత్రానికి పనిచేస్తూ రాజమండ్రిలో ఉండగా గోదావరి ఫైనాన్స్ కంపెనీ అధినేత ఎమ్మార్ ప్రసాదరావు కలిసారు.

సినీ నిర్మాత కావాలన్న ఆయన ఉత్సాహం, పెట్టుబడి- నన్ను 'గోదావరి చిత్ర' బానర్ మీద 'మంచు పల్లకి' (1982) చిత్రనిర్మాణానికి పురికొల్పాయి. ఆరంభంలో సంప్రదించిన కొందరు ప్రముఖ దర్శకులు బిజీగా ఉండడంతో- తానింకా దర్శకత్వపు బాధ్యతలు చేపట్టడానికి మానసికంగా సిద్ధపడిలేనన్న వంశీని దర్శకత్వానికి ఒప్పించాను. సినిమాటోగ్రాఫర్‌గా హరి అనుమోలుకీ, నటుడిగా మల్లిఖార్జునరావుకీ కూడా ఇది తొలి చిత్రం. స్వాతి (క్రాంతికుమార్), లేడీస్ టైలర్ (స్రవంతీ మూవీస్) చిత్రాలకి ప్రొడక్షన్ డిజైనర్‌గా చేసాక- నేను సినీరంగంలో పూర్తిగా స్థిరపడిపోయానని చెప్పాలి. ప్రస్తుతం ఆ రంగంలోనే బిజీగా ఉన్నాను.

సినీ రంగంలో రచయితలకీ దర్శకులకీ లాగే- పత్రికారంగంలోనూ- సంపాదకులకీ రచయితలకీ అవినాభావసంబంధముంది. రచయితగా నేను చేసిన ప్రయత్నాల్లో ముఖ్యమైనది 1973లో 'మై డియర్ ఫూల్'. ఇది ఆంధ్రపత్రికలో యర్రంశెట్టి శాయి, డి. ప్రభాకర్, తాడిమళ్ళ రామకృష్ణ, చందు సోంబాబులతో కలిసి గొలుసు కథగా వ్రాసాను. వసుధ పత్రికలో 'పారిజాతం', జ్యోతి పత్రికలో 'నాలుగో నెల మొదలైంది', మరో పత్రికలో 'జలతారు' (సంపాదకులు- నాయని కృష్ణమూర్తి) నాకు గుర్తున్న ఇతర కథలు. చంద్ర బొమ్మకి కథవ్రాసే ప్రక్రియగా- జ్యోతి దీపావళి ప్రత్యేక సంచికకి 'ఓటమి' వ్రాసాను. సినీరంగంలో తరచుగా కథా సహకారమిస్తున్నా- పత్రికాముఖంగా బహుశా అదే నా ఆఖరి కథ.